

УДК 342.565.4:351.95](437)"18/20"

СТРУКТУРА ТА ЮРИСДИКЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ СУДІВ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Любомир Павліш

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, Львів, Україна, 79000
e-mail: lybko.pavlish@gmail.com
ORCID ID: 0009-0000-9403-3417*

Висвітлено структуру та юрисдикцію адміністративних судів Чеської республіки. Встановлено що система адміністративного судочинства Чеської республіки регулюється конституцією Чеської республіки та законами від 2002 р. «Про суди, суддів і народних засідателів та державну судову адміністрацію» та Кодексом адміністративного судочинства Чеської республіки від 21 березня 2002 р., що набув чинності 1 січня 2003 р.

Показано, що дані нормативно-правові акти передбачали захист фізичних і юридичних осіб від рішень і бездіяльності органів публічної влади та їх посадових осіб. У кодексі адміністративного судочинства врегульовано компетенцію адміністративних судів, організацію, структуру, статус суддів, юрисдикцію адміністративних судів та права учасників адміністративного процесу.

З'ясовано, що структура адміністративних судів Чеської республіки складається з Вищого адміністративного суду, який знаходиться у місті Брно, міського адміністративного суду Праги та 86 окружних адміністративних судів. Проаналізовано юрисдикцію Вищого адміністративного суду Чеської республіки, міського адміністративного суду Праги та окружних адміністративних судів по розгляду окремих категорій адміністративних справ. На відміну від інших судів Європи, розгляд дисциплінарних справ суддів та прокурорів входить до юрисдикції Вищого адміністративного суду Чеської республіки. Охарактеризовано порядок розгляду адміністративних справ в окружних адміністративних судах, міському адміністративному суду Праги та Вищого адміністративного суду Чеської республіки.

Ключові слова: Чеська республіка, адміністративне судочинство, юрисдикція адміністративних судів, юстиція, адміністративна справа, скарга, суди, судді.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2025.81.097>

Адміністративне судочинство в Чеській республіці має давні традиції. Чехословацька республіка була проголошена 28 жовтня 1918 р. внаслідок розпаду Австро-Угорської монархії. За Сен-Жерменським 1919 р. та Тріановським 1920 р. договорами до складу Чехословаччини входило Закарпаття [1, с. 35]. Вже 2 листопада 1918 р. поряд з іншими найважливішими нормативно-правовими актами новоутвореної держави було прийнято Закон «Про вищий адміністративний суд» у якому використано положення австрійського закону «Про Адміністративні Трибунал» від 22 жовтня 1875 р. [2, с. 22]. У зв'язку зі значним зростання кількості адміністративних справ 16 червня 1937 р. прийнято нову редакцію Закону «Про Вищий адміністративний суд», в якому значно спрощено процес розгляду адміністративних справ [3, с. 11–13].

Формально цей суд проіснував до 1948 р. і припинив свою діяльність після встановлення комуністичного режиму та прийняття конституції Чехословаччини 1948 р. Адміністративне судочинство у Чехословацькій республіці відновлено у

1991 р. після прийняття Хартії основних прав і свобод, де у 36 ст. вказувалося «Хто вважає, що рішенням адміністративного органу його права були обмежені може звернутися до суду для перевірки законності цього рішення, яке стосується основних прав і свобод, закріплених у Хартії не може бути відмовлено». Відповідно основні права і свободи, що містились у Хартії були інтегровані у юридичну норму, що забезпечувала їхню реалізацію у сфері адміністративно судочинства [4, с. 15–19].

У відповідності до прийнятих поправок до Цивільно-процесуального кодексу Чехословацької республіки 1991 р. розгляд адміністративних справ віднесли до юрисдикції загальних судів.

Після поділу Чехословаччини на Чеську республіку та Словацьку республіку в 1993 р. у 92 та 93 ст. конституції Чехословацької республіки передбачалося функціонування адміністративного судочинства. На основі рішення конституційного суду Чеської республіки № 276 2001 р. було відмінено 5 частину цивільно-процесуального кодексу Чеської республіки, у якій містилися норми щодо адміністративного судочинства. Це рішення конституційного суду сприяло підготовці та прийняттю кодексу адміністративного судочинства Чеської республіки (далі – КАС) 21 березня 2002 р., що набув чинності 1 січня 2003 р. [4, с. 15–20].

Цей закон передбачає захист прав фізичних і юридичних осіб відносно рішень органів публічної влади. Вона полягає у захисті від незаконного втручання або примусу з боку органів влади, а також надає засоби для боротьби з невиконанням чи неналежним виконанням адміністративними органами своїх функцій. У кодексі адміністративного судочинства врегульовано компетенції адміністративних судів, їх організацію, структуру та статус суддів; юрисдикцію адміністративних судів та права учасників адміністративного процесу. Під час розгляду адміністративних справ суди мали використовувати міжнародні норми щодо захисту основних прав і свобод людини і громадянина, які згідно зі ст. 10 Чеської республіки стають частиною законодавства республіки після їх ратифікації парламентом. У випадку, коли міжнародний договір передбачає інше, застосовується міжнародний договір [5].

Відповідно до частини другої закону про ратифікацію міжнародних договорів № 500 від 2004 р. адміністративний орган діє відповідно до законів та інших нормативно-правових актів, а також міжнародних договорів та стає частиною національного правопорядку. [6].

У своїй діяльності чеські суди мали безпосередньо використовувати Загальну декларацію прав людини і громадянина 1948 р., Європейську конвенцію про права людини 1950 р., Конвенцію про статус біженців 1951р., Міжнародний пакт про громадянські і політичні права 1966 р., Другий Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, що стосуються скасування смертної кари від 15.12.1989 р. та ін. [7, с. 29–31].

Права, що були закріплені у згаданих документах підлягали захисту в адміністративних судах Чеської республіки. Там у квітні 2022р. після початку повномасштабної війни імперської росії проти України Вищий адміністративний суд виніс рішення про застосування міжнародної конвенції про права біженців відносно біженців з України, які шукали захисту і притулку у Чеській республіці. Систему адміністративних судів Чеської республіки складають вищий адміністративний суд міста Праги та окружні адміністративні суди [7, с. 19].

Відповідно до 92 та 93 ст. конституції Чеської республіки і Закону № 6 від 2002 р. «Про суди, суддів і народних засідателів, державну судову адміністрацію» судьями адміністративних судів могли бути не судимі особи Чеської республіки, що

мали вищу юридичну освіту, відбули судову практику і склали професійний судовий іспит. Судді призначаються за поданням міністра юстиції президентом Чеської республіки на невизначений термін. Суддя не міг бути одночасно депутатом парламенту або сенатором, перебувати на державній службі або на службі в органах місцевого самоврядування і займатись іншою діяльністю за винятком викладання у навчальних закладах. Вищий адміністративний суд знаходиться у місті Брно і до його складу входять 35 суддів [4, с. 15–20].

До юрисдикції Вищого адміністративного суду в першій інстанції відносять справи щодо захисту суб'єктивних прав та скарг на рішення окружних адміністративних судів. У першій інстанції Вищий адміністративний суд також розглядає виборчі справи, припинення та реєстрації діяльності політичних партій, а також спори щодо компетенції між органами публічної влади. На основі прийнятих рішень Вищий адміністративний суд може виносити постанови, які набувають статусу судового прецеденту. справи, які розглядаються на засіданнях Вищого адміністративного суду публікуються у збірнику звітів Вищого адміністративного суду [9].

Вищий адміністративний суд працює у складі колегії й сенатів за участі трьох або шести суддів на пленарному засідання суду за пропозицією голови приймаються рішення про кількість і склад суддівських сенатів. Вищий адміністративний суд у своїй роботі керується регламентом у редакції 2021 р. Для розгляду особливо важливих справ може створюватися розширений сенат, який приймає рішення у складі семи або дев'яти суддів. У §7 закону визнається територіальна та ієрархічна підсудності. За загальним правилом юрисдикція адміністративних судів поширюється відповідно до органу, який виніс адміністративне рішення [10, с. 26].

У пенсійних справах, справах соціального захисту, захисту працівників у випадку банкрутства їх власників, виплати коштів на дітей та інших справ розглядає суд за місцем проживання заявника. У кодексі регулюються питання надзвичайної або особливої підсудності. У випадках, коли скарга була подана в неналежний суд та скарга передається за підсудністю. Скаржник, своєю чергою, зобов'язується: 1) своєчасно подати скаргу, 2) правильно сформулювати суть скарги та подати вимоги, 3) подати відповідні і належні докази до суду.

Скаргу можна подати через інтернет та завірити електронним підписом. Без електронного підпису на основі рішень Вищого адміністративного суду від 23.09.2009 р. скарга немає юридичної сили. Під час розгляду справи орган, дії якого оскаржуються, може відмінити своє рішення і прийняти нове на користь заявника. У цьому випадку суд закриває провадження по справі [11].

Заявник також може звертатися з проханням про призупинення дії оскарженого адміністративного акту, якщо наслідки нанесуть йому безпосередню шкоду. Суд у праві призупинити дія адміністративного акту до вирішення справи по суті.

При розгляді адміністративної справи згідно з §75 КАС суди мали виходити із фактичної і правової ситуації

Згідно з §77 КАС Чеської республіки адміністративні суди вправі:

- Відмовити у скарзі і залишити чинним рішення адміністративного органу.
- Скасувати рішення адміністративного органу і прийняти нове.
- Скасувати рішення і направити справу в адміністративний орган для прийняття нового рішення [4, с. 12–21].

Рішення усіх адміністративних судів публікувалося на сайті Вищого адміністративного суду. До юрисдикції адміністративних судів відноситься широка категорія адміністративних справ. Більшість справ стосується перегляду рішень органів публічної влади. Скаргу на зразок інших адміністративних судів Європи можна було

подавати після проходження усіх, передбачених законодавством, інстанцій, для розгляду адміністративної справи в адміністративних органах.

Скаргу на рішення адміністративних органів можна було подавати упродовж двох місяців після отримання відповіді з останньої, передбаченої законом, адміністративної інстанції.

Також до адміністративних судів можна звертатися з оскарженням бездіяльності органів влади, згідно з §77 КАС, що є новим правовим інститутом у Чеській республіці. Ця скарга стала засобом захисту від так званого службового мовчання. Вона могла бути подана особою, яка вимагала від адміністративного органу рішення або видачу документа у випадку бездіяльності. Скаржник мав використовувати доступні засоби, передбачені регламентом. У випадку прийняття судом позитивного рішення на користь заявника, суд мав зобов'язати адміністративний орган видати відповідний акт або видати відповідний документ у термін, встановлений судом.

Строк подання скарги в даних справах становив один рік від дня, коли згідно зі законом відповідний орган мав прийняти рішення [4, с. 1523–1524].

По-третє, до юрисдикції адміністративних судів відносяться справи про відміну заходів загального характеру. Заходами загального характеру являлися адміністративні акти, де вказано предмет та коло адресатів.

По-четверте, адміністративні суди розглядають виборчі справи. Зокрема, вони розглядають спори, пов'язані із списками виборців на реєстрації списку кандидатів для участі у виборах, виключення кандидатів із списку або оскарження реєстрації списків, окрім того до компетенції адміністративних судів належать справи щодо дійсності бюлетенів, правильності підрахунку голосів, результатів виборів тощо.

У першій інстанції у Вищому адміністративному суді оскаржується питання виборів президента Чеської республіки, виборів у парламент республіки і Європейського парламенту Вищий адміністративний суд у другій інстанції розглядає апеляції за рішенням судів першої інстанції. Термін розгляду справ скорочується до 20 або 30 днів [12].

До компетенції адміністративних судів на основі закону «Про об'єднання громадських організацій та політичних партій» згідно зі ст. 19 КАС відносяться питання реєстрації політичних партій та громадських організацій. До Вищого адміністративного суду також подається прохання про розпуск, призупинення та відновлення діяльності політичної партії або громадської організації.

Особливістю адміністративного судочинства Чеської республіки стала можливість розгляду Вищим адміністративним судом дисциплінарних справ суддів, прокурорів та судових виконавців на основі Закону № 7 від 2002 р. «Про дисциплінарне провадження по відношенню до суддів, прокурорів і судових виконавців». При розгляді дисциплінарних справ суддів Вищий адміністративний суд діє у складі голови Сенату, його заступників, судді і трьох народних засідателів.

Дисциплінарне провадження порушується за зверненням певного кола осіб: Президента республіки, міністра юстиції, Голови Верховного суду щодо суддів загальної юрисдикції, голови Вищого адміністративного суду у справах щодо суддів адміністративних судів, голів окружних суддів відносно судів загальної юрисдикції на їх території.

Звернення про порушення дисциплінарного провадження може бути подане не пізніше шести місяців від дня, коли стало відомо про проступок, але не пізніше трьох років з дня його вчинення. По-сьоме адміністративні суди вирішують справи щодо компетенції на основі КАС та Закону № 131 від 2002 р. «Про врегулювання деяких компромісів між судами і органами виконавчої влади судами загальної юрисдикції

та адміністративними судами» [13]. Вказані спори розглядає спеціальний сенат, що складається з трьох суддів Верховного суду Чеської республіки і трьох суддів Вищого адміністративного суду. Проведення розпочинається з подання прохання сторін розглянути справу або прохання органів влади щодо спорів відносно їх компетенції. У процесі по згаданих справах їх розглядає даний сенат. Рішення сенату є обов'язковим для всіх згаданих сторін і оскарженню не підлягає. Так, у грудні 2009 р. Вищий адміністративний суд розглядає справу щодо спору про компетенцію між міністерством внутрішніх справ і міністерством навколишнього середовища. В рішенні суду було вказано, що компетенція по веденню виробництва переходить до органу, що є компетентним у даному питанні відповідно до правового регулювання і виносить рішення на користь МВС [14].

У Вищому адміністративному суді можна було оскаржити рішення окружних адміністративних судів у випадку, коли це не заборонено законом. У касаційній скарзі мали вказуватися усі юридичні і фактичні обставини, які не були враховані окружними суддями. З касаційною скаргою можна було звернутися протягом двох тижнів з моменту вступу у силу рішення обласного суду. Вищий адміністративний суд також здійснював контроль за персональними даними, на основі закону № 110 від 2019 р. про захист персональних даних, а також регламенту Європейського союзу № 676 від 2016 р. У цій сфері Вищий адміністративний суд володіє широким повноваженням у питаннях збору, обробки і зберігання персональних даних судів, допоміжного апарату судів та сторін процесу. З персональними даними, що обробляються Вищим адміністративним судом, могли звернутись судді і працівники суду згідно з їх посадовими обов'язками. Опрацьовані персональні дані можуть бути надані органом державної влади у випадку, передбаченому законом [10, с. 735].

Вищий адміністративний суд розглядає справи у складі колегій або одноособово суддями. Судді Вищого адміністративного суду призначаються до складу колегій сенатів відповідно до їх спеціалізації. Кількість колегій визначається на пленумі Вищого адміністративного суду за пропозицією їх президента. Колегії Вищого адміністративного суду можуть складатись із: а) головуючого судді і шести суддів у виборчих справах політичних партій і громадських організацій; б) головуючого судді і двох суддів у інших справах. Розширену колегію залежно від категорії утворюють головуючий суддя і шість або вісім суддів.

Голова Вищого адміністративного суду та його заступники призначаються Президентом республіки зі складу суддів на строк десяти років. Окружні адміністративні суди розглядають пенсійні справи, справи соціального забезпечення страхових виплат по хворобі, страхування від нещасних випадків у збройних силах, справи безробітних та осіб, яким виплачувались державні соціальні субсидії. В окремих справах судді приймали рішення одноособово. Це стосується насамперед справ у сфері соціального права (пенсійне страхування, медичне страхування та міграційного права).

Розгляд справ в обласних судах за загальним правилом є усним і відкритим. Однак, якщо сторони, які беруть участь у справі подали таку пропозицію або погодилися на це, суд може розглянути справу на основі §51 КАС без провадження усного розгляду справи.

Проведення здійснюється на основі принципу диспозитивності та принципу матеріальної істини. Учасники процесу відповідно до §120 Цивільно-процесуального кодексу Чеської республіки мають подавати докази на підтвердження своїх доводів. Однак суд, згідно з §52 КАС, не пов'язаний доказовими позиціями сторін, а самостійно визначає, які докази будуть досліджені. Відмова у задоволенні клопотання про докази має бути обґрунтованою судом.

Суд ухвалює рішення відповідно до §53 у формі рішення або ухвали. Рішення оголошується публічно від імені Чеської республіки.

Суд своєю ухвалою закриває провадження у справі, зокрема після відхилення заяви і в разі задоволення заяви заявника. Відповідно до §37 КАС суд відхиляє заяву, якщо заявник не виправив її недоліки після відповідного судового запиту. Згідно з §46 КАС заява відхиляється, якщо вона стосується *Res Judicata* справи, окрім судової діяльності. Голови сенатів виконують відповідні завдання у межах своїх сенатів, вони також здійснюють адміністративне керівництво судом. Кожен суддя Вищого адміністративного суду має принаймні одного помічника, який мав мати вищу юридичну освіту.

Відповідно до § 46 заява відхиляється, якщо юрисдикція у справі належить судам загальної юрисдикції згідно з даною статтею суд зобов'язаний повідомити заявника, що він має один місяць для подання заяви до відповідного суду.

Відповідно до п. 5 § 46 суд відхиляє заяву, якщо в оскаржуваному рішенні адміністративного органу була неправильна вказівка щодо засобів правового захисту [4, с. 15–22].

До них відносяться скарги. Заявник замість оскарження рішення адміністративного органу в адміністративному порядку безпосередньо звернувся до суду. У випадку, коли така заява була подана вчасно, суд передає її відповідному адміністративному органу.

Скарга відповідно до § 65 може бути подана після остаточного рішення адміністративного органу. Рішення – це дія адміністративного органу, яким встановлюються, змінюються та припиняються права та обов'язки. Під рішенням за § 65 КАС розуміють індивідуальний правовий акт. Рішення адміністративного органу відповідно до даної статті не обов'язково мало мати визначену форму. Вищий адміністративний суд наголошує, що саме в цих випадках, коли адміністративний орган не дотримується форми, передбачуваної в процесі, необхідність судового контролю за таким рішенням є ще більше актуальним. Рішення визначається не за його формою, а за змістом, навіть неформальний лист можна вважати рішенням [4, с. 15–29].

Рішення у значенні ст. 65 КАС слід розуміти в матеріальному сенсі, тобто як індивідуальний правовий акт, ухвалений адміністративним органом. Цей індивідуальний правовий акт, відповідно до правової дефініції, повинен встановлювати, змінювати, припиняти або обов'язково визначати права і обов'язки. Однак згідно зі судовою практикою Вищого адміністративного суду Чеської республіки, необхідне телеологічне тлумачення, оскільки багато адміністративних актів формально не підпадають під цю дефініцію. Отож рішення на основі § 65 КАС це односторонній владно-адміністративний акт, що має обов'язковий характер, стосується конкретної справи та конкретного адресата, має негативний вплив на правову сферу відповідача. Так, Вищий адміністративний суд постановив, що переведення судді є рішенням у значенні § 65 КАС, оскільки воно негативно впливає на правову сферу судді. Натомість призначення судді для розгляду певних справ не є рішенням, оскільки воно не змінює його правового статусу, а лише конкретизує виконувану ним функцію.

Рішення за § 65 може виключно охоплювати процесуальне рішення адміністративного органу [4, с. 15–30].

Після рішення Європейського суду з прав людини у справі Кіліан проти Чеської республіки судова практика стала включати до поняття рішення процесуальні акти, що обґрунтовуються німецьким розумінням адміністративного акту, що поєднує матеріально правові та процесуальні аспекти. Проте, згідно з § 70, процесуальні дії адміністративного органу, що регулюють хід провадження, не підлягають судовому

перегляду. Це стосується дій, які не ухвалюють остаточного рішення по суті справи, тому судовий захист залишається можливим після винесення остаточного рішення.

Право на подання позову врегульовано також § 65 КАС, за якою позов можна подати особі, яка стверджує, що рішення адміністративного органу або безпосередньо, або внаслідок порушення прав порушило її права та інтереси. Відповідно до судової практики адміністративних судів порушення прав означало втручання у правову сферу позивача з негативними наслідками [4, с. 15–30].

На основі п. 2 § 65 право на подання позову отримують особи, які хоча не зазнали безпосереднього впливу на свою правову сферу, відповідно не є правомочними для подання позову на основі п. 1 даної статті, але мають певні процесуальні права на підставі інших законів. Для наявності позовної правоздатності на основі п. 2 необхідно, по-перше, щоб позивач не брав участь у попередньому адміністративному провадженні, але мав ним бути, (дана особа також має право) на подання позову, за умови дотримання інших відповідних вимог. По-друге, позивач повинен стверджувати, що його процесуальні права були порушені, внаслідок чого винесене у справі рішення може бути незаконним. Процесуальні права учасника провадження впливають також на всебічний розгляд його заперечень адміністративним органом, тобто їхню оцінку відповідно до матеріального права і на основі належно встановлених фактів. У межах захисту процесуальних прав учасника суд також перевіряє законність рішення адміністративного органу [4, с. 15–31].

Відповідно до § 66 КАС особливе право на подання позову мають верховний генеральний прокурор та омбудсмен у випадках «вагомого суспільного інтересу».

Згідно зі статистикою Вищий адміністративний суд Чеської республіки протягом року розглядає 3 000–3 500 судових справ.

Конституція Чеської республіки була прийнята 16 грудня 1992 р. Це перша Конституція незалежної Чеської держави. Чеська держава виникла внаслідок порозуміння двох слов'янських народів: чехів і словаків, які тривалий час проживали у спільній державі.

Діяльність адміністративних судів та їх юрисдикція у Чеській республіці визначається конституцією Чеської республіки, кодексом адміністративного судочинства 2002 р. та іншими нормативно-правовими актами. До системи адміністративних судів Чеської республіки відносяться Вищий адміністративний суд, міський адміністративний суд Праги та 86 окружних адміністративних судів.

Список використаних джерел

1. Кульчицький В. С., Настюк М. І., Тищик Б. Й., Глубіш М. І. Вхідження Галичини, Північної Буковини та Закарпаття до складу України 1939–1945 рр. Дрогобич, 1995. 68 с.
2. Osterkamp Jana. Verfassungsgerichtsbarkeit in der Tschechoslowakei (1920–1939). Frankfurt an.M., 2009.
3. Kopecký Martin. Der gerichtliche Schutz vor fehlerhaften Verwaltungsakten in Tschechien und der Slowakei, in: Jahrbuch für Ostrecht, 53, 2012.
4. Rainer Arnold, Albert Cermak und Markéta Říhová Batista-Geschichte der Verwaltungsgerichtsbarkeit in Tschechien- Handbuch der Geschichte der Verwaltungsgerichtsbarkeit in Deutschland und Europa. 2538 s.
5. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. URL: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>.
6. Sládeček V., Tomoszková V. a kol. Správní soudnictví v České republice a ve vybraných státech Evropy. 1 vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2010. 257 s.
7. Zákon č. 500/2004 Sb. Zákon správní řád. URL: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>.

8. Kříž J. Řízení administrativních a správních procesů. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2012. 148 s.
9. Pšenička S. Příslušnost správního orgánu a její změna v přestupkovém řízení. *Správní parvo*. 2022. № 2. S. 26.
10. Nejvyšší správní soud. 2041/2010. Správní řízení: podání v elektronické formě. URL: <https://sbirka.nssoud.cz/cz/spravni-rizeni-podani-v-elektronicke-forme.p1965.html>.
11. Vedral J. Správní řád. Komentář. 1. Vydání. Praha : Ivana Exnerová – Bova Polygon, 2006. S. 89 / Frumarová K. Žaloba na ochranu proti nečinnosti správního orgánu. S. 354. URL: <https://www.mvcr.cz/soubor/spravni-pravo-6-11w-frumarova-pdf.aspx>.
12. Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích. URL: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-424>.
13. Zákon č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů. URL: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-131>.
14. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 12. 2009, čj. Komp 6/2009-35. URL: <https://www.aspi.cz/products/lawText/4/160570/1/2/rozsudek-sjs-c-komp-6-2009-35-kompetencni-spory-prislusnost-k-rozhodnuti-o-stiznosti-na-postup-pri-vyrizovani-zadosti-o-informace-spravni-rizeni-okolnosti-rozhodne-pro-urceni-prislusnosti>.

References

1. Kulchytskyi, V. S., Nastiuk, M. I., Tyshchuk, B. Y., & Hlubish, M. I. (1995). *Vkhodzhennia Halychyny, Pivnichnoi Bukovyny ta Zakarpattia do skladu Ukrainy 1939–1945 rr.* Drohobych. 68 s.
2. Osterkamp, Jana. (2009). *Verfassungsgerichtsbarkeit in der Tschechoslowakei (1920–1939)*. Frankfurt am.M.
3. Kopecký, Martin. (2012). Der gerichtliche Schutz vor fehlerhaften Verwaltungsakten in Tschechien und der Slowakei, in: *Jahrbuch für Ostrecht*, 53
4. Rainer Arnold, Albert Cermak und Markéta Říhová Batista-Geschichte der Verwaltungsgerichtsbarkeit in Tschechien- Handbuch der Geschichte der Verwaltungsgerichtsbarkeit in Deutschland und Europa.
5. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Retrieved from : <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>.
6. Sládeček, V., Tomoszková, V. a kol. (2010). *Správní soudnictví v České republice a ve vybraných státech Evropy*. 1 vyd. Praha : Wolters Kluwer.
7. Zákon č. 500/2004 Sb. Zákon správní řád. Retrieved from : <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/-2004-500>.
8. Kříž, J. (2012). Řízení administrativních a správních procesů. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze.
9. Pšenička, S. (2022). Příslušnost správního orgánu a její změna v přestupkovém řízení. *Správní parvo*, 2, 26.
10. Nejvyšší správní soud. 2041/2010. Správní řízení: podání v elektronické formě. Retrieved from : <https://sbirka.nssoud.cz/cz/spravni-rizeni-podani-v-elektronicke-forme.p1965.html>.
11. Vedral, J. (2006). Správní řád. Komentář. 1. Vydání. Praha : Ivana Exnerová – Bova Polygon, 89 / Frumarová K. Žaloba na ochranu proti nečinnosti správního orgánu, 354. Retrieved from : <https://www.mvcr.cz/soubor/spravni-pravo-6-11w-frumarova-pdf.aspx>.
12. Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a politických hnutích. Retrieved from : <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-424>.
13. Zákon č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů. Retrieved from : <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-131>.
14. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 12. 2009, čj. Komp 6/2009-35. Retrieved from : <https://www.aspi.cz/products/lawText/4/160570/1/2/rozsudek-sjs-c-komp-6-2009-35-kompetencni-spory-prislusnost-k-rozhodnuti-o-stiznosti-na-postup-pri-vyrizovani-zadosti-o-informace-spravni-rizeni-okolnosti-rozhodne-pro-urceni-prislusnosti>.

STRUCTURE AND JURISDICTION OF ADMINISTRATIVE COURTS IN THE CZECH REPUBLIC

Lyubomyr Pavlish

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79007
e-mail: lybko.pavlish@gmail.com
ORCID ID: 0009-0000-9403-3417*

The article examines the structure and jurisdiction of administrative courts in the Czech Republic. It is established that the system of administrative justice in the Czech Republic is regulated by the Constitution of the Czech Republic and by the laws adopted in 2002 – “On Courts, Judges and Lay Judges, and on State Judicial Administration”, as well as by the Code of Administrative Justice of the Czech Republic of March 21, 2002, which entered into force on January 1, 2003.

These normative legal acts provide for the protection of natural and legal persons against the decisions and inaction of public authorities and officials. The Code of Administrative Justice regulates the competence, organization, and structure of administrative courts, the status of judges, the jurisdiction of administrative courts, as well as the procedural rights of participants in administrative proceedings.

It is found that the structure of administrative courts in the Czech Republic consists of the Supreme Administrative Court, located in Brno, the Municipal Court in Prague, and 86 district administrative courts. The article analyzes the jurisdiction of the Supreme Administrative Court, the Municipal Court in Prague, and district administrative courts in relation to specific categories of administrative cases. Unlike in many other European countries, disciplinary proceedings against judges and prosecutors fall within the jurisdiction of the Supreme Administrative Court of the Czech Republic. The procedure for considering administrative cases in district administrative courts, the Municipal Court in Prague, and the Supreme Administrative Court of the Czech Republic is characterized.

Keywords: the Czech Republic, administrative justice, jurisdiction of administrative courts, justice, administrative case, complaint, courts, judges.

*Стаття: надійшла до редакції 10.09.2025
прийнята до друку 21.10.2025*